

Till
Statsminister Stefan Löven
Näringsminister Ibrahim Baylan

Öppet brev

Svenska statens utfrysning av en nationell minoritet i modern tid

Svenska Tornedalingars Riksförbund - Tornionlaaksolaisets ställningstagande vid svenska statens agerande i tillsättandet av utredning om ny rennäringslag.

Tornedalingar, kväner och lantalaiset har sedan urminnes tider varit ett naturnära folk som nyttjat de resurser som finns i skog och mark. Vi har varit och är jägare, fiskare, renskötare, jordbrukare och samlare. Dessa beståndsdelar är inte bara starkt förknippade till vår kultur och våra traditioner. De *är* vår kultur och våra traditioner. De är orsaken till att vi lever och verkar i de områden där våra förfäder en gång bosatt sig. Den nationella minoriteten tornedalingar, kväner och lantalaiset har många gemensamma nämnare med det erkända urfolket samerna, varav jakt, fiske, renskötsel och samlande av bär och örter är några. Vi har en gång i tiden levt i så kallade "värd-relationer" där bofasta lantalaiset öppnat upp sina hem för nomadiserande samer. Vi har lagat mat i samma kök. Vi har sovit under samma tak.

Vid renbeteslagens uppkomst 1886 och omarbetning av den, 1928, var den meänkielitalande befolkningen tornedalingar, kväner och lantalaiset inte en erkänd nationell minoritet. Vi var varken finländare eller svenskar. Vi var folket utan identitet. Vi blev exkluderade ur en lag som kom att påverka våra förutsättningar att utöva våra traditioner och vårt kulturarv. En lag som kom att skapa motsättningar och konflikter mellan två minoriteter som historiskt levt i samklang med varandra.

Den svenska statens agerade var partiskt, uteslutande och negligerande av ett helt folk som i urminnes tider levt och verkat i områden rennäringslagen berör, sida vid sida med den samiska befolkningen. Idag, 2021, ska den omtalade rennäringslagen, som begränsat vårt folks rättigheter till sin kultur och sina traditioner, ses över. Detta ska ske på liknande premisser nu som för ca 100 år sedan. Det vill säga utan inblandning av det folk som omdömeslöst frantagits rättigheter att nyttja den mark och utöva den naturnära kultur som gått i arv från generation till generation och som historiskt tillhört det folket. Återigen åsidosätts lantalaiset, kväner och tornedalingar i en fråga som i många fall är avgörande för den nationella minoritetens förutsättningar att bibehålla och utveckla sitt kulturarv och sina traditioner. Regeringens agerande idag strider mot mänskliga rättigheter.

Den, av Sverige ratificerade, ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter tydliggör de åtagande parternas skyldigheter.

Utdrag ur SÖ2000 (Statens Internationella Överenskommelser)

Del II, Artikel 5.1 Parterna åtar sig att främja de förutsättningar som är nödvändiga för att personer som tillhör nationella minoriteter skall kunna bibehålla och utveckla sin kultur och bevara de väsentliga beståndsdelarna i sin identitet, nämligen religion, språk, traditioner och kulturarv.

I kommittédirektiven för utredningen om rennäringslagen nämns inte minoriteten med ett enda ord. Sveriges regering har, i och med det tydliga utslutandet av den nationella minoriteten tornedalingar, kväner och lantalaiset i frågan om rennäringslagen, brutit mot denna internationella överenskommelse. Regeringen har återupprepat historien. Denna allvarliga och högst konsekvensgivande handling är en utfrysning och kränkning i modern tid av en nationell minoritet. Ett osynliggörande och negligerande av vår minoritets historia.

Detta sker, förvånande nog, parallellt med att staten utreder historiska kränkningar och övergrepp på samma minoritet genom Sannings och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset. De motsättningar som existerar idag mellan delar av vår minoritet och delar av den samiska minoriteten är skapade av staten och nu även gödslade på detta vis.

Som representerande riksorganisation för tornedalingar, kväner och lantalaiset, kommer Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset, STR-T, och föreningen Svenska Kväner Lantalaiset, SK-LT, inte godta denna exkludering av tornedalingar, kväner och lantalaiset i översynen av rennäringslagen. Förbundet kommer att angeläget driva denna fråga som, sett ur ett mänskligt perspektiv, är en skamfläck målad i nutid.

STR-T och SK-LT ser att kommittédirektiven till nämnd utredning framtagits alldeles för hastigt och utan hänsyn taget till en part som utan tvivel bör beredas stark direktpåverkan av dess utformning. De historiska fakta direktiven bygger på är ensidiga och magra. Regeringen har på detta sätt visat en ovilja att ta sitt ansvar och utreda en nationell minoritets historia och dess rättighet till inkludering i en, för minoriteten, högst angelägen fråga. Beslut är fattade över våra huvuden utan så mycket som ett spadtag i den delen av Sveriges historia som beskriver vår minoritets självklara del i frågan om rennäringslagen. En nationell minoritet i Sverige vars odokumenterade historia sträcker sig längre än minnet räcker.

STR-T och SK-LT väntar svar till nedanstående frågor.

På vilka grunder anser Näringsdepartementet att den nationella minoriteten tornedalingar, kväner och lantalaiset ej är direkt berörda av rennäringslagen?

Hur kan statsminister Stefan Löfven tillåta att svenska staten, med ena handen, utför en kränkning i modern tid av en nationell minoritet samtidigt som staten, med andra handen, utreder historiska kränkningar och övergrepp på samma minoritet?

Vi vill också ha svar av Regeringen på hur man motiverar brottet mot, den av Sverige ratificerade, ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter, som denna handling innebär.

Eva Kuist

Ordförande STR-T
Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset

Göran Johansson

Ordförande SK-LT
Svenska Kväner - Lantalaiset